

## Forum 2000 – lesk a bída globalizace

Je to všude, každý o tom mluví a nikdo přesně neví, co si o tom má myslet. Co je to? Každý účastník letošního Fora 2000, jež ve dnech 11.-15. října již podruhé hostily prostory Pražského hradu a prezident Václav Havel s podporou japonské Nippon Foundation, by na tuto hádanku odpověděl bez zaváhání. Je to globalizace – klíčové téma smelující rozpravu letošního Fora 2000.

Je-li svět smrštěn na globální vesnici, pak se tu věru sešlo důstojné obecní zastupitelstvo – organizační výbor a jeho *spiritus agens* profesor Jiří Musil na základě pozvání prezidenta Havla svolali do Prahy představitele všech geografických kursů a mnoha intelektuálních diskursů: vědeckého, politického, ekologického, ekonomického či náboženského (což má Forum 2000 konec konců v „popisu práce“). K neočekávanějším hvězdám letošního programu patřily takové osobnosti jako první dáma USA Hillary Clintonová, bývalý americký ministr zahraničí Henry Kissinger, člen Evropské komise Hans van den Broek, rabin londýnské Westminster Synagogue Alberth Friedlander, futuroložka Hazel Hendersonová, čínský disident Wei Jingsheng, ruský bojovník za lidská práva Sergej Kovaljov či polský filozof, politolog, publicista a šéfredaktor deníku *Gazeta Wyborcza* Adam Michnik. Globální obec sociologická či sociálněvědní se tu však tentokrát bohužel nijak prestižním zastoupením pochlubit nemohla (i když česká nepochybně ano), přesto však nemůžeme nezmínit švýcarského teologa Hanse Kuenga (u nás známého především hledáním spirituality v „postkonfesiční“ době), polského filozofa Leszka Kolakowského (působícího na univerzitě v Oxfordu), amerického sociologa Amitaie Etzioniho (proslulého tím, že se o postmoderní společnosti zmiňoval již v roce 1968 ve slavné knize *The Active Society*), tureckého filozofa Mehmeta Aydina či indického politologa a psychologa Ashise Nandyho. Kdo by nepostrádal především Ulricha Becka, který je v současnosti – především zásluhou své nedávné knihy *Globalisierung (Soziologische Probleme)* pokládán za teoretika globalizačních procesů *par excellence*, nebo Anthonyho Giddense s jeho

*Living in PostTraditional Society* (vydáno společně s Beckovou statí o reflexivní modernitě a Lashovou úvahou o vztahu estetiky, struktury a komunity v *Reflexive Modernity*)? Ani jeden z nich však bohužel nemohl dokonce ani opětované pozvání přijmout. (Byli totiž marně očekáváni již loni.)

Klasické chápání globalizace jako procesu geneze nového typu problémů, které překračují či, přesněji řečeno, nerespektují a ignorují hranice národních společností, dalo vzniknout klasické, ale vyčerpávající tematické struktuře jednání. Pojmenování těchto nových typů problémů tedy inspirovalo jednotlivé diskusní kapitoly a hovořilo se proto o protichůdných tlacích kooperace a konfliktu v rámci světového společenství a o roli politických systémů, o ekonomické variantě globalizace, možnostech národních států a rovnováze zájmů globálních a regionálních, o environmentalistické reakci na globalizaci ekologických rizik či o globalizaci jako kulturní nivelizaci a kulturní hegemonii silných a bohatých.

Forum 2000 samo sebe nedefinuje jako vědeckou konferenci a nelze od něj očekávat více, než má vepsáno ve svém „erbu“ – být volným prostorem pro synchronní setkání různých a jinakostí. Otázkou zůstává, zda takové poslání není přece jen trochu luxusem v situaci, kdy se totéž odehrává denodenně v nesrovnatelně větším měřítku a za nesrovnatelně levnější peníz na všech internetových a jiných komunikačních trasách. Opustíme-li však merkantilistické hledisko (tedy otázku „vyplatí se to?“), je třeba konstatovat, že Forum 2000 – právě proto, že není vědeckou konferencí – má svůj půvab v časoprostorové jednotě mnoha nekompatibilních „režimů řeči“, kdy vedle vědecké argumentace nacházíme politologickou úvahu následovanou takřka modlitbou či meditací. Moralizující, apelativní či normativní tón tedy na Foru 2000 není výjimkou, snad jako projev podobnosti či souznění mezi hosty a hostitelem Václavem Havlem. Pravděpodobně největší míru sebereflexe v tomto směru předvedl právě sociolog Etzioni, když pravil, že společnost má tendenci ze sebe hodnotové žebříčky vyvrhovat, uzavírat je do rezervací a přesouvat je na fóra, jako je toto.

Velkou pozornost si pod vlivem rezonance asijské a ruské krize na světových trzích vy-